

§ 340**LISÄPYKÄLÄ: Yhteistoimintaneuvottelujen käynnistäminen**

PPHVADno-2026-17467

Liitteet

- 1 Neuvotteluesitys aluehallitus 9.6.2026
Verkkojulkisuus rajoitettu, Harkinnanvaraisesti annettava

Perustelut

Valtiovarainministeriön 30.4.2026 julkaisemien tuoreimpien laskelmien mukaan Pohteen rahoitus vuodelle 2027 kasvaa 1,6 %. Kasvu on selvästi matalampi, kuin esimerkiksi palkkojen ja ostopalveluiden odotettu kehitys. Lisäksi jo päätetyt ja valmisteilla olevat kansalliset lakimuutokset tulevat vaikuttamaan Pohteen rahoitukseen pääosin resursseja leikkaavasti. Tämä edellyttää tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteiden jatkamista myös tulevilla taloussuunnittelukaudella.

Kuluvan vuoden ylijäämällä on olennainen vaikutus vuoden 2027 talouden lähtökohtiin ja mahdollisuuksiin alijäämien kattamiseen. Tähän liittyen aluevaltuusto on 25.5.2026 (31 §) kokouksessaan päättänyt vuoden 2026 talousarvion sopeuttamisesta 10,3 miljoonalla eurolla. Lisäksi muutetussa talousarviossa on huomioitu kertaluonteiset tuottoerät siten, että vuoden 2026 muutetun talousarvion ylijäämäksi muodostuu 58 miljoonaa euroa.

Laki alijäämien kattamisajan väliaikaisesta jatkamisesta on hyväksytty eduskunnassa, ja presidentti on vahvistanut sen 29.5.2026. Lakimuutos tarkoittaa, että valtiovarainministeriö voi tietyin edellytyksin myöntää hyvinvointialueelle mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä. Aiemmin voimassa ollut lainsäädäntö edellytti, että Pohde olisi kattanut alijäämät vuoden 2026 loppuun mennessä.

Pohde valmistautuu parhaillaan hakemaan alijäämien kattamisen määräjän pidennystä. Pohde on käynyt taustoittavan keskustelun valtiovarainministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa aiheeseen liittyen. Keskustelun perusteella vaikuttaa ilmeiseltä, että ministeriöt eivät katso määräjän jatkamisen kahdella vuodella olevan perusteltua Pohteen kohdalla eli käytännössä alijäämien tulisi olla katettuna viimeistään vuoden 2027 loppuun mennessä.

Maaliskuun osavuosikatsauksen ja huhtikuun kuukausiraportin yhteydessä laaditut ennusteet vuoden 2026 tuloksesta osoittavat, että erityisesti henkilöstökuluissa ja asiakaspalvelujen ostoissa on budjetissa yritysrisiä. Mikäli vuoden 2026 ylijäämässä jäädään alle asetettujen tavoitteiden, haastaa tämä merkittävästi taloussuunnitelman 2027–2029 laatimista.

Mahdollisen ylitysriskin minimoiseksi on tärkeää käynnistää toimenpiteet välittömästi, jotta vaikutukset ehtivät näkyä kuluvan vuoden aikana.

Sopeutustoimien tavoitteena on vähentää hyvinvointialueen henkilöstökuluja kaikkiaan arviolta noin 30 miljoonaa euroa vuonna 2027. Lisäksi talouden tasapainottamiseksi arvioidaan muita tarvittavia sopeutustoimenpiteitä osana talousarvion 2027 valmistelua.

Yhteistoimintaneuvottelut piiriin kuuluu koko hyvinvointialueen henkilöstö. Neuvottelut käydään työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain (449/2007) mukaisesti.

Alustavan arvion mukaan vähennykset koskevat arviolta 500 henkilötyövuoden vähennystä. Vähennysten määrä täsmentyy neuvottelujen aikana.

Toimenpiteet voivat johtaa irtisanomisiin, lomauttamisiin ja osa-aikaistamisiin, mikäli riittäviä kustannussäästöjä ei saavuteta muilla keinoilla. Vaikutuksia voi olla myös esimerkiksi henkilöstön tehtäväkuviin, työtekopaikkaan, työaikamuotoon, palkkaukseen sekä toiminnan uudelleen organisoitumiseen tai toimintojen ulkoistamiseen.

Alustavan arvion mukaan toimenpiteet kohdistuvat pääasiallisesti seuraaviin henkilöstöryhmiin:

- asiantuntijatehtävissä toimiva henkilöstö (mm. kehittämis-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtävät)
- eri toimialojen ja -alueiden toimintojen johtaja-, päällikkö- ja esihenkilötehtävissä toimivaan henkilöstöön
- hallinnon ja tukipalveluiden tehtävissä toimiva henkilöstö (esim. hallinto-, talous-, henkilöstö-, ICT-, viestintä-, tekniikka- ja muut tukitoiminnot)

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimen perustehtävissä (pääsääntöisesti asiakas- ja potilastyötä tekevän henkilöstön) mahdolliset henkilöstövaikutukset rajautuvat tilanteisiin, joissa:

- yksikön tai palvelun henkilöstömitoitus ylittää valtakunnalliset suositukset tai toiminnallisen tarpeen,
- toiminnan uudelleenjärjestelyt johtavat tehtävien vähenemiseen tai muuttumiseen, tai palveluverkon muutokset vaikuttavat kyseisen yksikön henkilöstötarpeeseen.

Näissä tilanteissa henkilöstövaikutukset arvioidaan tapauskohtaisesti siten, että palvelujen saatavuus, laatu sekä potilas- ja asiakasturvallisuus turvataan. Toimenpiteiden kohdentumiset tarkentuvat neuvottelujen aikana.

Työnantaja arvioi neuvotteluissa ensisijaisesti vaihtoehtoja, joilla henkilöstövaikutuksia voidaan vähentää.

Hallintosääntö 60 a § Yhteistoimintaneuvotteluesityksen antaminen:

Yhteistoiminnasta annetun lain (449/2007) 7 §:n mukaisen yli 500 henkilöä koskevan tai 4.2 §:n mukaisen talousarviota koskevan neuvotteluesityksen antamisesta päättää aluehallitus. Toimialuetta koskevan neuvotteluesityksen antavat toimialuejohtaja ja henkilöstöjohtaja.

Valmistelijan ehdotus

Juha Jääskeläinen, henkilöstöjohtaja (p. 0400 688 270):

Aluehallitus päättää

-
1. aloittaa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 7 §:n mukaiset yhteistoimintaneuvottelut työvoiman käytön vähentämiseksi.
 2. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan ja henkilöstöjohtajan antamaan kirjallisen neuvotteluesityksen yhteistoimintaneuvottelujen käynnistämiseksi sekä
 3. edellyttää, että yhteistoimintaneuvottelun tulos tuodaan aluehallitukselle tiedoksi.

Ehdotus

Esittelijä: Ilkka Luoma, hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus päättää hyväksyä henkilöstöjohtajan ehdotuksen.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi hyvinvointialuejohtajan ehdotuksen.

Anu Vuorinen ja Juha Jääskeläinen olivat asiantuntijoina kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan. Anu Plaketti palasi kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 13.05.